

Vad säger forskningen om arbetslöshetsförsäkring

Lars Calmfors

A-kassan – fyra år sedan taket höjdes

TCO

29/8-2019

Avvägningar

- Hålla uppe inkomster och konsumtion vid arbetslöshet
- *Moral hazard*: Incitamentseffekter på övergången från arbetslöshet till sysselsättning
- Effekter på kvaliteten i matchningen

Incitamentseffekter

- Reservationslön
- Sökintensitet

Empirisk forskning

- Översikt av Andersen, Svarer och Majlund Vejlin (2015)
- Signifikanta negativa effekter av högre ersättningsnivå enligt 24 av 28 mikrostudier
 - Störst effekter för män och yngre
- Signifikant negativa effekter av längre maximal ersättningsperiod enligt 39 av 42 studier

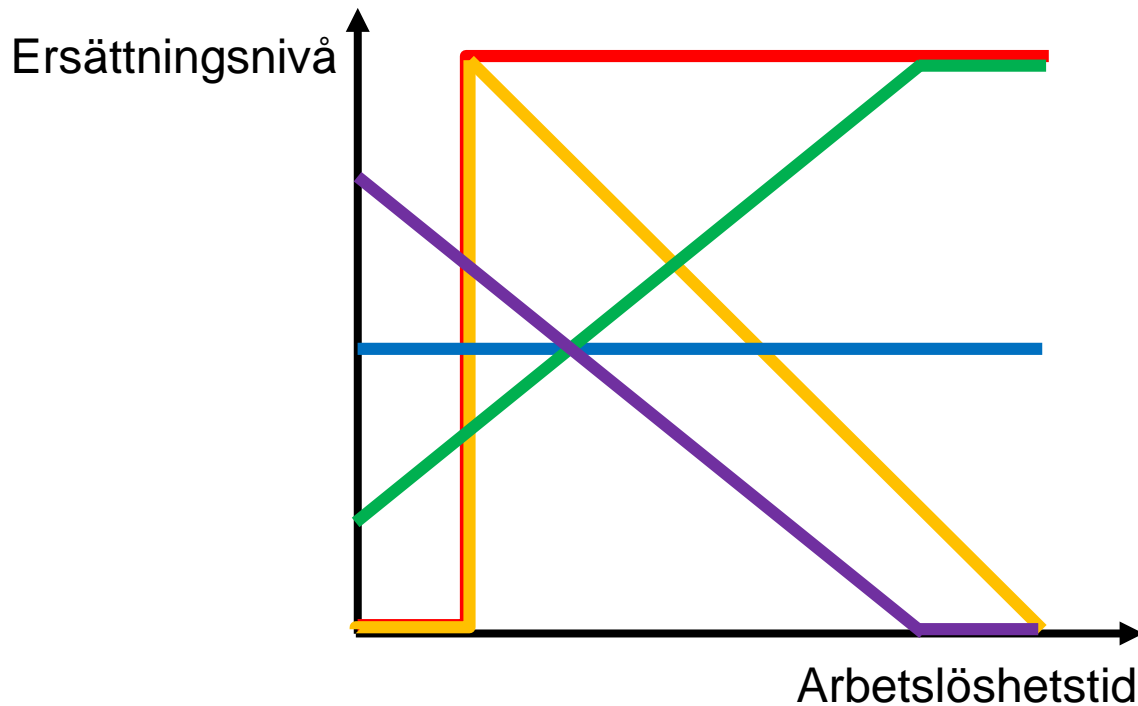
Aggregerad sysselsättnings- och lönenivå

- Försiktighet med att dra slutsatser om aggregerade variabler från mikrostudier
- Mer generös arbetslöshetsersättning har positiva effekter på arbetskraftsdeltagandet
 - därför teoretiskt oklara effekter på sysselsättningen
- Empiriskt stöd för negativa sysselsättningseffekter netto
- Visst empiriskt stöd för positiva effekter på lönenivån

Arbetslöshetsersättningsens tidsprofil

- Avtrappning stärker incitamenten att komma i arbete (för att kvalificera sig för högre nivå igen)
- Men hög initial ersättningsnivå kan ha negativa produktivitetseffekter
- Om arbetslösa finansierar en del av sin konsumtion från tidigare sparande eller lån kan det vara argument för en jämn eller ökande profil

Många tänkbara tidsprofiler enligt teorin

Matchningskvaliteten

- Kan mätas som jobbets lön eller varaktighet
- En del studier finner positiva effekter av mer generös ersättning
- Andra studier finner ingen effekt

Moral hazard eller likviditetsbegränsning?

Moral hazard

- Samhällsekonomiskt ineffektivt om högre ersättning leder till längre arbetslöshetstid

Likviditetsbegränsning

- Samhällseffektivt om högre ersättning leder till längre arbetslöshetstid och därmed bättre matchning

Konjunkturberoende arbetslöshetsförsäkring?

- USA, Kanada och Polen: längre ersättningsperioder i lågkonjunkturer
- Arbetslösas sökintensitet påverkar arbetslösheten mindre när det finns få jobb
- Större behov att försäkringen håller uppe inkomsterna i dåliga tider
- Goda argument för att ersättningens generositet ska variera kontracykliskt
 - mer generös ersättning i dåliga tider

Olämpligt med nominellt fastställt tak

- Sjunkande ersättningsgrad under långa perioder och sedan plötsliga diskretionära höjningar
 - arbetslösa vid olika tidpunkter möter olika ersättningsgrader
- Bättre bestämma relation mellan tak och medianlön
 - kontinuerlig uppräkning av taket med löneutvecklingen

Avtals- och fackliga försäkringar har blivit viktigare

Nackdelar

- En del står utanför
- En del berättigade kanske inte utnyttjar förmånerna

Fördelar

- Starka incitament för decentraliserade försäkringsgivare att få arbetslösa i arbete
- Incitament för fackligt medlemskap

Summering

- Mer generös arbetslöshetsersättning leder till högre arbetslöshet och sannolikt lägre sysselsättning
- Den leder förmodligen också till bättre matchningskvalitet
- Avtagande tidsprofil förmodligen bra
- En konjunkturberoende arbetslöshetsförsäkring skulle kunna vara en förbättring
- Taket i a-kassan bör indexeras till lönenivån
- Stora inslag av kompletterande avtals- och fackliga försäkringar *kan* vara ett bra inslag i systemet